

Vi vill bygga det hållbara Halmstad!

Plattform för ett hållbart Halmstad – miljö och energi

**Socialdemokraterna, Miljöpartiet de Gröna och Vänsterpartiet
i Halmstad**



2010-03-30



Styrka och uthållighet

Förord

En arbetsgrupp med representanter för Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet i Halmstads kommun har utarbetat förslag till en gemensam politik inför kommunvalet 2010 inom området miljö och energi.

Vi utgår i detta arbete från en gemensam vision om det önskvärda framtida samhället – ett mänskligt samhälle som ska kunna fungera under lång tid utan att föröda gemensamma resurser och förstöra vår livsmiljö. Utifrån denna vision har vi formulerat ett handlingsprogram för Halmstads kommun, gällande för i första hand den närmaste mandatperioden 2011-2014.

Vårt program för Halmstad ansluter till de program våra samverkande partier lägger fast på riksplanel. Vi arbetar utifrån övertygelsen att politiken på olika nivåer hör samman. Det är genom beslut på global, europeisk och nationell nivå som kursen och ramarna måste sättas, men det är ofta genom åtgärder i kommunerna som politiken ska omsättas till konkreta resultat. Genom politisk samordning på olika nivåer kan vi nå det bästa resultatet. Inte minst stärks den demokratiska styrningen av samhällsutvecklingen med detta arbetssätt.

Grundläggande begrepp

Utgångspunkten för de tre hållbarheterna, *ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet*, är den s.k. **Brundtlandrapporten** som lades fram på uppdrag av FN år 1987. Den redogjorde för sambandet mellan ekonomisk utveckling och miljöförstöring och myntade begreppet *hållbar utveckling*. I Brundtlandrapporten finns följande definition: *En hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov*. Den kom att ligga till grund för FN:s stora miljökonferens i Rio 1992 och resulterade bl.a. i dokumentet *Agenda 21*. Detta avsatte en lång rad aktiviteter i FN:s medlemsländer, inte minst i Sverige, där de flesta kommuner inklusive Halmstad inrättade särskilda Agenda 21-kontor.

Läsanvisning:

Det inledande kapitlet anger utgångspunkter för och avgränsning av programmet. Därefter behandlas i tur och ordning samhällssektorer som i varierande grad berörs av miljö- och energiaspekter. Varje kapitel inleds med en kort programförklaring i form av en vision. Därefter beskrivs nuläget samt aktuella hot mot och möjligheter till måluppfyllelse. Slutligen ges ett antal konkreta förslag, avsedda att kunna genomföras eller påbörjas under kommande mandatperiod. Det bör påpekas att många överlappningar finns mellan delområdena, varför det inte gått att undvika vissa upprepningar.

Innehållsförteckning

Förord	sid 2
1. Inledning: Bygg Halmstad uthålligt	sid 4
2. Näringsliv	sid 7
3. Markanvändning	sid 9
4. Trafik	sid 11
5. Boende	sid 15
6. Rekreation och biologisk mångfald	sid 17
7. Avfall, vatten och avlopp	sid 19
8. Energi - produktion och användning	sid 21
9. Information	sid 24
10. Organisation och styrning	sid 25



Självständighet och trygghet

1. Inledning: Bygg Halmstad uthålligt!

Inför kommunalvalet 2010 i Halmstad presenterar de tre samverkande partierna (S), (MP) och (V) en gemensam valplattform inom områdena Miljö och Energi. Plattformen vilar på vår strävan att bygga Halmstad uthålligt. Därmed menar vi att kommunen ska utvecklas i riktning mot ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Politiken ska användas för en avvägning mellan olika delar av samhällsutvecklingen mot gemensamma mål. En balanserad utveckling ger oss den bästa välfärden, men för att detta ska klaras måste miljöns krav och demokratin vara överordnade marknaden. Vi ser i grunden ingen motsättning mellan de tre delarna av det uthålliga samhället.

Det handlar inte om att blicka tillbaka. Man kan hävda att det gamla bondesamhället hade en större ekologisk hållbarhet än det samhälle vi har idag, men i ekonomiskt och socialt avseende var situationen betydligt sämre. Det var ett fattigsamhälle där perioder av svält och epidemier gjorde medellivslängden kort. Det var också ett ofritt samhälle med brist på demokrati och där fattigdomen tvingade till hårt arbete.

Vi vill säkra miljön och välfärden genom att vidareutveckla det moderna samhället i hållbar riktning. Det innebär att vi tar vårt globala ansvar för att motverka hotet om ett varmare klimat. Det innebär också att vi sluter kretsloppen genom att avfallsprodukter används på nytt och uttaget ur jordskorpan begränsas. Vi vill ha en snabbare utveckling av kunskaper och teknik så att möjligheterna till effektiva kretslopp tas tillvara. Det krävs kraftfulla satsningar för att bygga samhället uthålligt, men de är samtidigt lönsamma investeringar i framtiden. Vi måste också vara medvetna om de fysiska begränsningar för utveckling och tillväxt som sätts av tillgången på råvaror samt ekosystemets förmåga att ta hand om samhällets avfallsprodukter.

Alla politikens detaljer kan inte specificeras i program som löper över en flerårig period. Inte minst kan omvärldsfaktorer komma att förändras på sätt som vi idag inte kan överblicka. Ett politiskt program kan därför inte vara en färdig åtgärds katalog. Det som ligger fast är vår strävan efter det uthålliga kretsloppssamhället.

Ekologisk uthållighet

Ekologisk uthållighet innebär att planera och bygga samhället långsiktigt. Ett viktigt instrument är den fysiska planeringen (översiktsplaner, detaljplaner, sektorsplaner etc.). Vi eftersträvar närhetsprincipen: människor ska ha nära till service, allmänna kommunikationer och rekreation, och helst också till sin arbetsplats. Etableringen av nya s.k. externa köpcentra som förutsätter biltransport för dagliga inköp måste undvikas (kap. 4 och 5).

Det är nödvändigt att slå vakt om grunden för vår existens: jordens produktionsförmåga. God jordbruksmark måste bevaras och brukas på ett uthålligt sätt, dvs. utan att utarma jordens organiska beståndsdelar eller anrika gifter (kap. 3).

Grundläggande för ekologisk uthållighet är väl fungerande kretslopp. Detta kräver bl.a. att vi kan förhindra anrikning av gifter i miljön. Ett exempel på detta är vårt dricksvatten. Halmstad har vatten av god kvalitet som kommer från grundvattentäkter. Att skydda vårt grundvatten från förorening är en viktig del i vårt politiska arbete (kap. 7).

I ett effektivt kretslopp kan en resurs användas flera gånger. Detta gäller inte bara material som återanvänds eller återvinns, utan även energi. Avfall kan bli biogas som blir fordons-

bränsle. Med fjärrvärme kan vi använda värme som blivit över i tillverkningsindustrin eller vid elproduktion en gång till (kap. 7 och 8).

Ett viktigt kvitto på uthållighetsarbetet är att slammet från våra avloppsreningsverk har sådan kvalitet att det kan användas i jordbruket. Andra sådana kriterier är att varje meter av vår kuststräcka är badbar. Att mångfalden av växter och djur inte utarmas är en förutsättning för fungerade ekosystem och därmed människans långsiktiga överlevnad (kap. 6).

Detta var några viktiga exempel på vad ekologisk hållbarhet kan innefatta. I denna plattform beskrivs ett stort antal satsningar för att skapa ett ekologiskt uthålligt Halmstad.

Ekonomisk uthållighet

Välskötta offentliga finanser är förutsättningen för att ett samhälle med bra välfärd ska kunna upprätthållas. Ekonomin måste skötas långsiktigt. Med överskott under goda tider har vi råd att investera under dåliga tider. Vi vill ha en ständig effektivisering av verksamheten, men vi vill samtidigt bygga upp kommunens tillgångar inför framtiden. Vi måste främst se till att de kommande generationerna kan få goda förutsättningar att forma sin framtid. Till dem ska vi överlämna en välskött kommun med stora tillgångar och små lån – precis som vi fått av generationerna före oss.

Att satsa på Halmstad som en kunskapsstad är ett viktigt medel för att höja levnadsnivån. Vi vill ha en bra standard på kommunens skolor och en effektiv samverkan med näringslivet och högskolan. Halmstad har en naturlig tillväxtkraft och har expanderat under en lång följd av år. Men det är viktigt att kommunen planerar för en tillväxt som inte tär på miljön och våra gemensamma resurser. De nya jobbens innehåll ska betonas, och tillväxten ska tillföra oss värden som gör kommunen mer hållbar.

Social uthållighet

Grundläggande för ett socialt uthålligt samhälle är medborgarnas individuella och gemensamma frihet och det gemensamma ansvar som är förbundet med dessa friheter. Det viktigaste uttrycket är det demokratiska styrelseskicket, som gör att vi som jämlikar kan vara delaktiga i samhällslivet. Viktigt är också folkrörelser, fackliga rättigheter, en bra utbildning i en sammanhållen skola för hög och bred kunskapsnivå. Klyftor och ojämlikhet minskar den sociala uthålligheten.

Ett annat viktigt uttryck för samhällets sociala uthållighet är medborgarnas trygghet. Det gäller rätten till sjuk- och äldreomsorg och en bra barnomsorg, men också trygghet mot att drabbas av brott. Åtgärder mot arbetslöshet är viktigt för både individers och familjers frihet. En bra bostad ska vara en social rättighet och är en grund för en bra folkhälsa, en bra start i livet för våra barn och mycket annat.

Uthållighetens delar hänger ihop!

Det kan lätt uppfattas som att vi måste välja mellan att göra samhället ekologiskt, ekonomiskt eller socialt uthålligt. Så är det inte. De tre begreppen stärker oftast varandra. Låt oss ta några belysande exempel:

Med ett effektivt miljövårdsarbete för bättre luft, vatten och livsmedel och därtill en effektiv sjukvård kan folkhälsan förbättras. Detta är samtidigt en insats för social uthållighet som stärker produktiviteten och ger samhället bättre ekonomisk uthållighet.

Arbetslöshetsersättning ger inte bara ekonomisk trygghet för den som drabbas. Den är i lika hög grad det skyddsnät som gör att vi som individer vågar ta chansen att satsa på en utbildning, ett nytt yrke, en ny anställning osv. Att människor har jobb och utvecklar sig på arbetsmarknaden är en viktig del i samhällets ekonomiska uthållighet.

Att bygga ut fjärrvärmenätet ger ekonomiska fördelar för den som kan ansluta sig. Det är också bra för miljön och ger en trygg uppvärmning av våra bostäder. Om vi ansluter industrier med överskottsvärme, får dessa en tillkommande inkomstkälla. Det ger tryggare jobb för deras anställda. Framför allt minskar vi utsläppen av klimatpåverkande gaser.

När vi rötar organiskt avfall, och använder den rest som blir kvar, gör vi samhället mer ekologiskt uthålligt. När vi driver bilar med den gas som bildas, får vi bättre luft i staden och gör en ekonomisk vinst. Samtidigt ökar tryggheten genom att vi producerar drivmedlet själva.

Energieffektivisering är bra för miljön. Den billigaste kilowattimmen är den insparade. Det ökar den ekonomiska uthålligheten, men effektiviseringsarbetet ger också lönsamma jobb och teknisk utveckling. Konsumentvägledning och energirådgivning leder till medvetna konsumenter som gör miljömässigt bättre val och bidrar till ett socialt uthålligt samhälle.

Att satsa på god miljö och ett uthålligt energisystem är också bra för människors hälsa. I det hållbara samhället har miljöns negativa inverkan på vår hälsa reducerats till ett minimum genom renare luft och vatten, bättre livsmedel, och minskade trafikrisker och en sundare livsstil.

Ekologisk hållbarhet i fokus i detta program

Vi har ovan beskrivit viktiga exempel på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Vi har också visat att de ofta är intimt förknippade med varandra. För att utveckla ett hållbart Halmstad måste alla tre delarna vara med, men i denna plattform har vi fokus på ekologisk hållbarhet. Vår politik inom ekonomisk och social hållbarhet finner du mer av i andra politiska handlingsprogram.



Nyrebäcken vid Möllegård i vårdrakt

Foto: Jennie Thronée

2. Näringsliv

Vision: Vi växer oss uthålliga!

Kommunens näringspolitik förenar ekonomisk utveckling med hänsyn till människa och miljö. Nya tjänster och produktionsmetoder, miljövänliga tekniska lösningar, lokal kunskap och engagemang bidrar till både lokal och regional utveckling. Vi tar tillvara människors skaparkraft och vilja till förändring. Vi värnar om fackliga rättigheter och bra arbetsmiljö.

Vi ser en stark utveckling av verksamheter inom områden som svarar mot det hållbara samhällets förväntade behov. Halmstad har en viktig roll att fylla som motor i den regionala utvecklingen och i ökad regional samverkan. Kommunen har ett rikt utbud av utbildningar, och Högskolan i Halmstad utgör ett nav och en hävstång för den hållbara utvecklingen.

Halmstad har ett blandat näringsliv med en majoritet av små och medelstora företag. Kommunens grundförutsättningar är mycket goda med ett attraktivt läge, goda kommunikationer och god tillgång på utbildning. Servicesektorn med bl.a. en omfattande handel är framträdande, och Halmstads strategiska läge får allt fler logistikföretag att etablera sig i kommunen. Tillverkningsindustrin är mångsidig och har stor utvecklingspotential. Kultur och turism är också betydande näringar, särskilt under sommarmånaderna då Halmstads folkmängd mer än fördubblas.

Vad vi behöver är en ökad andel kunskapsintensiva företag och företag med ett högt förädlingsvärde, både för att kunna dra nytta av högskolan och utveckla framtidens företag samt att öka skatteintäkterna.

Tänk globalt – handla lokalt!

Hotet om en global klimatförändring måste till stora delar mötas på lokal nivå. Vi måste både minska utsläppen av växthusgaser och anpassa oss till de klimatförändringar som kommer att ske. Satsningar på ny energiteknik och miljöteknik skapar möjligheter för nya företag att växa fram. Det finns flera områden med stor potential, såsom solenergi, vindkraft, biogas, fjärrvärme och energieffektivisering, där Halmstads näringsliv bör kunna delta mer än hittills.

Samtidigt måste miljöstörande etableringar undvikas, exempelvis verksamheter som ökar mängden tunga landsvägstransporter. Tillgången till bra industrimark är begränsad, och vi bör reservera de bästa lägena till angelägna verksamheter.

Samarbete med näringsliv och organisationer

Vi måste bli bättre på att samarbeta med och driva utvecklingsarbeten tillsammans med företag och organisationer. Främst vill vi utveckla samarbete kring energieffektivisering och förnybar energi, som kan ge både lönsamhet och miljövinster.

Högskolan en lokal motor

En central organisation för samarbete är Högskolan i Halmstad. Här bedrivs flera utbildningar med anknytning till miljö, energi och hållbar utveckling. Ett utökat samarbete är gynnsamt för kommunens utveckling och en bas för nya företag. Science Park Halmstad, som är ett samar-

bete mellan kommunen och högskolan, är idag en levande mötesplats för att kläcka och utveckla affärsidéer.

Ett sätt att ytterligare öka samarbetet med Högskolan i Halmstad är att utveckla kunskapscentra för forskning och utveckling inom miljö och energi. Forskningsresultat ska föras över till konkreta utvecklingsprojekt och leda till produkter eller tjänster. Förslag bör arbetas fram i dialog mellan kommunala företrädare, högskolan och näringslivet. Ett första steg kan vara att tillsätta ett råd bestående av forskare på högskolan, kommunala politiker och tjänstemän samt näringslivsföreträdare.

Använd den kommunala upphandlingen i uthållighetsarbetet!

Den kommunala upphandlingen bör främja angelägna samhällsmål som hållbar miljö, samt ta de sociala och etiska hänsyn som är möjliga inom ramen för gällande lagstiftning. Miljöstyrningsrådets upphandlingskriterier ska följas, och små och medelstora företag får inte missgynnas.

Åtgärder under mandatperioden

- Aktivt utveckla kontakterna och stimulera samarbete mellan kommun, företag och organisationer, särskilt kring energieffektivisering och förnybar energi.
- I samarbete med Högskolan i Halmstad bygga upp forskning och utvecklingsverksamhet inom miljö- och energiområdet, exempelvis genom att sponsra en professur inom området Hållbar utveckling.
- Stimulera kontakterna mellan kommun, näringsliv och högskola så att aktuell forskning kan resultera i konkreta utvecklingsprojekt.
- Främja idéer och projekt, liksom etablering och utveckling av miljöföretag.
- Stödja hållbarhetsarbetet i det lokala näringslivet genom rådgivning till låg kostnad, bl.a. energirådgivning.
- Använda kommunen och de kommunala bolagen som instrument för den lokala utvecklingen av tjänster och produktionsmetoder, särskilt miljövänliga tekniska lösningar. Kommunen ska vidareutveckla sitt ägarengagemang i energisektorn.
- Satsa offentliga investeringar i ny energiteknik och miljöteknik för gröna jobb.
- Använda offentliga upphandlingar som medel i utvecklingen, både för att minska negativa miljöeffekter och att utveckla det lokala näringslivet.
- Halmstads kommun ska, bl.a. av miljöskäl, behålla ett långsiktigt ägande i Halmstads Hamn.
- Öka den regionala samverkan inom miljö- och energiområdet, liksom inom näringspolitiken i allmänhet. Denna samverkan bör ske både inom Region Halland och med andra närliggande kommuner.

3. Markanvändning

Vision: Vi vårdar den gren vi sitter på!

Halmstad är en attraktiv ort för boende och rekreation, och Halmstad har ett bra kommunikationsläge. Samtidigt är Halmstad centralort i en jordbruksbygd. Vi vill skydda de miljövärden som grundar Halmstads attraktionskraft. Samtidigt som vi ger näringslivet möjlighet att utvecklas, ser vi till att skydda den värdefullaste jordbruksmarken från exploatering. Vi kan använda marken så att alla viktiga intressen tillgodoses genom en väl genomarbetad kommunal planering och en aktiv markpolitik.

Konflikterna kring markanvändningen tenderar att öka över tiden, i takt med att samhället, och särskilt tätorterna, ställer allt högre anspråk på mark för boende, verksamheter, trafik-anläggningar, rekreation och på senare tid även för energiproduktion. Allt detta medför att det traditionella jord- och skogsbruket får mindre utrymme. Dilemmat är att markresurserna inte växer med den ekonomiska tillväxten. Det kan fungera så länge som vi kan öka effektiviteten i jordbruket, men den gränsen kan redan vara nådd om jorden ska brukas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Kommunens viktigaste instrument när det gäller hushållning med mark och vatten är översiktsplaneringen. Många olika intressen ska jämkas samman. Förtätning och effektivare markanvändning är nödvändigt om inte bostads- och industriområden ska breda ut sig över stora arealer god jordbruksmark i stadens utkanter. Samtidigt ska alla boende beredas tillgång till grönområden för rekreation i sin närhet. Samhällsservice i form av skolor, daghem, livsmedelsbutiker etc. måste finnas tillgänglig inom området. Ett utspritt boende med dålig kollektivtrafikkförsörjning måste undvikas eftersom det i hög grad minskar hållbarheten (se vidare kapitel 5).

Ett hållbart jordbruk förutsätter på lång sikt att växtnärläckage från marken begränsas och att växtnäring som förs bort via livsmedel återförs till åkermarken. Förbättrad källsortering och rening bör utvecklas så att organiskt avfall utan risk för ackumulering av gifter eller spridning av smittämnen kan återföras till åkermarken. På motsvarande sätt bör aska från förbränning av skogsråvara återföras till skogen för att upprätthålla dess produktionsförmåga. På dessa sätt kan behovet av tillförd handelsgödsel minska väsentligt. Användning av handelsgödsel innebär stor förbrukning av fossila bränslen och är därmed inte långsiktigt hållbart.

Som framgår av kap. 8 vill vi kraftigt öka självförsörjningsgraden på energi i kommunen genom att bl.a. ta vara på olika avfallsprodukter för biogasproduktion. För att fylla behovet av biogas som drivmedel kan det dessutom bli önskvärt att använda vissa arealer (dock inte den bästa åkerjorden) för produktion av råvara till rötningsprocessen. Gödsling av dessa arealer sker med fördel med slam från avloppsreningsverken eller direkt med renat avloppsvatten.

För att öka hållbarheten i produktion och distribution av livsmedel är det nödvändigt att minska avståndet mellan producenter och konsumenter. Det handlar om att undvika dels långa transporter, dels tillsatser i livsmedlen för att möjliggöra långa lagringstider. En stor fördel med närodlad är också konsumentens ökade möjlighet till kontroll och information.

Åtgärder under mandatperioden

- Översiktsplanens roll i planeringen måste stärkas.
- Vid kommande revidering av översiktsplanen måste markanvändningsaspekterna lyftas fram på ett mer långsiktigt sätt. Nya bostadsområden ska planeras med god försörjning av service och kollektivtrafik så att transportbehovet minimeras.
- Halmstad ska långsiktigt säkerställa tillgången till god industrimark.
- Den bästa åkerjorden ska skyddas från exploatering.
- Människors behov av grönska och närrekreation ska tillgodoses vid all planering.
- Kommunen bör samverka med jord- och skogbruksnäringens intressenter vad avser dels kretslopp av näringsämnen, dels produktion av energiråvaror.



Kommunens svarta får - Olofstorps stadsbondgård

Foto: Annika Hansson

4. Trafik

Vision: Vi rör oss fritt och hänsynsfullt!

Halmstadborna och näringslivet har tillgång till snabba och kostnadseffektiva transporter som i huvudsak sker med miljövänliga transportmedel. Cykeltrafik gynnas, kollektivtrafiken drivs med låga taxor och taxesystemen är väl samordnade. Vi har bra tågförbindelser, med snabba byten för passagerare och smidig omlastning för gods. Behovet av transporter i samhället har begränsats genom utbyggda IT-förbindelser och en målmedveten planering av boende, service och arbetsplatser.

Samhället är beroende av väl fungerande transporter. Men eftersom all trafik innebär en påfrestning på resurser och miljö, måste samhället inrättas så att behovet av transporter minimeras och att transportmedlen miljöanpassas så långt möjligt.

Trafiken, framför allt på landsväg, har ökat kraftigt sedan 1950-talet till följd av den ekonomiska utvecklingen. Detta har medfört stora fördelar för individen genom ökad rörelsefrihet. Samtidigt har trafikens negativa verkningar för miljö och hälsa blivit allt mer påtagliga.

Övergripande mål är att minska trafikens klimatpåverkan, samt dess hälsorisker, och därmed kostnader för sjukvård, anläggning och underhåll. Målet kan nås genom samhällsplanering som minskar behovet av biltrafik och skapar förutsättningar för mer och bättre kollektivtrafik, minskad andel fossila drivmedel, överflyttning av transporter från väg och flyg till spårbunden trafik, fler cykelvägar och säkrare trafikmiljö för oskyddade trafikanter. Med snabba IT-förbindelser underlättas distansarbete.

Bilavgaser och buller

Bensin, diesel och deras avgaser innehåller cancerframkallande kolväten, som även bildar giftigt ozon med hjälp av solens UV-ljus. Avgaserna innehåller också försurande och hälso-skadliga kväveoxider. Partiklar bildas vid förbränningen av främst diesel. Dessa kan ta sig in i kroppen via lufrör och lungor och resultera i astma och hjärtinfarkt. Biogas, som ännu utgör en liten del av använda drivmedel, ger i stort sett partikelfria avgaser med relativt låga kväveoxidhalter.

Bildäck innehåller gummi samt en mängd andra kemikalier, av vilka många är cancerframkallande. Vid slitage och värmepåverkan vid inbromsning bildas partiklar. Slitaget drabbar även vägbansens asfalt med likartat resultat.

Däcken svarar även för en stor del av bilarnas ljudnivå. Trafikbuller är ett växande samhälls- och hälsoproblem, särskilt i städerna. Dyrbara skyddsåtgärder krävs i form av bullerskydd och fasadisolering, om uppsatta mål för bullerbegränsning ska kunna nås utan en väsentlig trafikbegränsning.

Trafikolyckor

Trafikolyckor orsakar ett stort antal dödliga skador och ett enormt lidande genom vårdkrävande och ofta invalidiserande tillstånd. De samhälleliga kostnaderna för sjukvård, rehabilitering och funktionsnedsättningar är mycket stora.

Försurning och klimatpåverkan

De kväveoxider som bildas vid förbränning av drivmedel bildar syror i luften som sprids över stora områden, återförs med regnvatten och försurar bäckar, sjöar och åar och småningom även haven. Kväveoxiderna har också en gödande inverkan på skog, åkrar och i vatten.

Trafiken bidrar med en ständigt ökande andel av utsläppen av klimatgaser, främst koldioxid från fossila bränslen (bensin, diesel, fossilgas). Även vid framställning av biodrivmedel såsom etanol, rapsmetylester och biodiesel uppstår betydande mängder koldioxid. Bästa drivmedel från klimatsynpunkt är biogas. Uppsatta klimatmål kommer inte att kunna nås utan att trafiken begränsas radikalt och/eller fossila drivmedel ersätts med koldioxidneutrala. Spårtrafik är mycket energieffektiv i förhållande till både bil, flyg och sjöfart. Fossila drivmedel är svårast att ersätta för flyget.

Biogas utvunnen från olika avfallsprodukter från jordbruk, livsmedelsproduktion, hushåll, butiker, restauranger etc. är ett viktigt framtida drivmedel som är i stort sett koldioxid neutralt. Det har också fördelen av att kunna produceras lokalt. Kommunen bör därför i första hand satsa på biogas för fordonsdrift.

Kollektivtrafik

Halmstads kollektivtrafik är anslutet till Hallandstrafiken, som också står för regional tåg- och busstrafik. Nyligen har Hallandstrafiken förstärkt turtätheten mellan Köpenhamn och Göteborg. Detta underlättar arbetspendling och skapar närhet till viktiga centra. Fullständig samordning med Region Skåne är dock inte genomförd vad avser biljetter och turer. Västkustbanan är ännu inte helt utbyggd till dubbelspår.

Det finns en plan för att förstärka *busstrafiken* i Halmstad med fler och snabbare turer. Oppositionspartierna (S), (MP) och (V) har i budget föreslagit en väsentlig taxesänkning.

Halmstad saknar sedan länge ett fungerande *resecentrum*. Frågan har på senare tid äntligen åter aktualiserats. Ett väl fungerande resecentrum kommer att knyta ihop och fördela resandestömmar av olika typer och allmänt stärka kollektivtrafiken.

Även om vi i framtiden kan räkna med att vår region kommer att kopplas närmare Malmö/Köpenhamn och Göteborg/Oslo kommer Stockholm för överskådlig tid att vara vårt viktigaste nationella centrum. Konkurrenskraftiga kommunikationer dit är avgörande för framför allt näringsliv och myndigheter. Från centrala Malmö och Göteborg kan man idag ta sig till Stockholm på cirka tre timmar, från Göteborg såväl med flyg som med tåg. Tåget håller på att slå ut flyget på avstånd upp till 50 mil, och inrikesflyget går tillbaka.

För oss är det självklart att i första hand arbeta för *bättre tågförbindelser*. Vi ställer målet att vi med tåg ska kunna resa mellan Halmstad och Stockholm inom tre timmar. Idag är det fullt möjligt att, med stopp på de halländska stationerna, nå Stockholm inom fyra timmar - med de tåg, banor och hastigheter som används redan. Vi vill i samarbete med andra krafter i regionen genomföra detta omgående.

Möjligheten att införa pendeltågstrafik på västkustbanan med Halmstad som centralort bör utredas. Trafikeringen på Halmstad-Nässjö järnväg bör förtätas och persontrafik till Hyltebruk återupptas. Markarydsbanan bör åter kunna trafikeras med pendeltåg.

Vad gäller frågan om framtiden för Halmstads flygplats anser vi att man snarast möjligt ska genomföra en oberoende utredning om verksamhetens påverkan på miljö, ekonomi och samsättning.

Gång- och cykeltrafik

Många fler skulle kunna använda cykel för arbetsresor och rekreation. En ökad cykel- och gångtrafik medför mycket stora vinster, både för miljön och för hälsotillståndet. Halmstad har ett relativt väl utbyggt cykelvägnät, men det finns många brister i form av felande länkar i viktiga stråk samt kvalitetsbrister. Cyklister lever farligare än andra trafikantgrupper, och särskilda insatser krävs för säkrare cykeltrafik.

Den planerade bilfria cykelleden längs Hallandskusten tillsammans med lämplig marknadsföring bör väsentligt kunna öka cykelturismen och tillföra inkomster även till mindre orter.

Godstransporter

Godstransporter på väg ökar ännu snabbare än persontrafiken och fortsätter att ta marknadsandelar från järnväg och fartygstrafik. Bakom denna miljömässigt negativa utveckling ligger framför allt kravet på snabba leveranser från port till port. För att öka järnvägens och sjötrafikens konkurrenskraft på medellånga och långa sträckor krävs bl.a. bättre möjligheter till omlastning. Kommunen bör aktivt medverka till utvecklingen av s.k. noder för överföring av gods mellan järnväg, landsväg och sjöfart.

Kommunen har påbörjat ett system för samordnad varudistribution, som innebär väsentligt mindre transportarbete inom tätorten och därmed mindre avgaser, buller och trängsel. Systemet kan byggas ut ytterligare.

Trafikinфраstrukturen i Halmstad

Trafiksituationen i Halmstad är jämförelsevis beskedlig och utan allvarligare stockningar, möjligen med undantag för tider för arbetspendling morgon och kväll. Vi kan förvänta en förtätning av bebyggelse i stadens centrala delar. Detta innebär dels lägre behov av transporter, dels ökat underlag för en utbyggd kollektivtrafik. Tillsammans med kravet på begränsad biltrafik på grund av klimatskäl medför detta att behovet av nya trafikleder, såsom en hamnled eller en södra infart, minskar betydligt eller bortfaller helt.

E6 fungerar som en ringled i kommunen med ett antal infarter till staden (Laholmsvägen, väg 25, Norra infarten, Kårarpsleden). Därtill kan en ny förbindelse norr om staden från E6 till flygstaden övervägas. Den skulle väsentligt avlasta Norra infarten och Järnvägsleden från tung trafik som idag bl.a. medför oacceptabelt hög bullernivå vid ett stort antal bostäder.

Laholmsvägen utgör idag en barriär som avskärmar bostadsområden på öster från havet. Barriären kan mildras genom planskilda gång- och cykelpassager och gröna stråk mot stranden. Kustvägen bör i första hand fungera som turistväg och lokalväg.

En intressant ny teknik för snabba och flexibla kommunikationer i tätort är spårbilssystem. Ett sådant skulle kunna binda samman det kommande resecentret med viktiga målpunkter i staden.

Åtgärder under mandatperioden

Åtgärder som gynnar kollektivtrafik

- Kollektivtrafiken ska förstärkas genom fler och snabbare turer, lägre taxa och kampanjer för ökat utnyttjande.
- Behovet av bilkörning till och ifrån arbetet och för att skjutsa barn till skola och förskola ska begränsas genom god planering och information.
- Arbetet med ett resecentrum ska forceras.
- Kommunen ska arbeta för bättre tågförbindelser i form av bättre villkor för tågpendling i flera riktningar från Halmstad samt snabba förbindelser med tåg till och från Stockholm, Göteborg och Malmö/Köpenhamn. Stockholm ska kunna nås inom fyra timmar och på sikt inom tre timmar med tåg.
- Framtida förutsättningar för Halmstads flygplats måste få en allsidig belysning. En utredning ska genomföras.

Åtgärder som gynnar cykling

- Cykelvägnätet ska byggas ut och felande länkar åtgärdas. Cykel- och gångbanor ska underhållas och snöröjas minst lika väl som körbanor.
- Säker och väderskyddad cykelparkering anordnas vid resecentrum samt andra viktiga trafiknoder för att underlätta och stimulera kombinerad cykel/buss/tågpendling.
- En översyn av cykelnätet med avseende på vindpåverkan ska göras och åtgärder vidtas för att mildra denna utan att äventyra trygghetsupplevelsen där det saknas alternativa vägar.
- Kommunen ska medverka till att den bilfria cykelleden längs kusten snarast realiserar.
- Kampanjer ska genomföras i syfte att öka cykelns andel av trafikarbetet.

Övriga åtgärder

- Kommunen ska satsa på biogasframställning och fordon för gasdrift. Efterhand ska fler tankställen för biogas byggas för att även serva privatbilar.
- Den påbörjade satsningen på samordnad varudistribution bör utvecklas vidare. Den bör innefatta alla kommunens egna förbrukningsställen och varugrupper men även erbjuda motsvarande tjänster till det privata näringslivet.
- Omlastningscentraler för gods mellan landsväg och järnväg bör byggas, t ex vid Kårararp eller Villmanstrand. Även i hamnen skapas bättre möjligheter för omlastning mellan trafikslag.
- Inga nya större trafikleder ska byggas, eventuellt med undantag för en ny led från E6 norrifrån mot flygstaden.
- En förstudie genomförs rörande ett spårbilssystem i Halmstad.

5. Boende

Vision: Trygghet och gemenskap med närhet och grönska

Alla bostadsområden är planerade med god tillgång till service, kommunikationer och rekreationsområden och så att behovet av biltransport minimeras. Trygghet i boendet skapas genom fungerande sociala nätverk. Energiförbrukningen i bostäder och lokaler är klimatneutral tack vare ekologiskt och energieffektivt byggande och utnyttjande av fjärrvärme och solenergi.

Situationen historiskt och idag

Stora bostadsområden med framförallt hyresbostäder har vuxit fram i Halmstad sedan 1940- och 50-talen. Då byggdes Rotorp på väster, följt av Linehed, Klackerup och så småningom Andersberg som det stora miljonprogramsområdet. Villaområden växte upp framförallt på Väster, i Söndrum, Gullbrandstorp, Trönninge och Haverdal. Närheten till naturen fanns från början i dessa områden medan Öster byggdes där hamn och industrier redan var etablerade. Trafiklösningar och uppvärmning präglades av denna tids optimism vad gällde energitillgång och synen på bilen som varje familjs transportmedel.

HFAB byggde sedan flera stora områden där naturvärden och social trygghet var viktiga hörnstenar. Vallås, Frennarp och Fyllinge blev områden med blandande upplåtelseformer och lösningar för trafik och miljö som motverkade segregation och biltrafik i området. Uppvärmnings- och energilösningar präglades dock av brist på miljötänkande. Halmstad var under 70- och 80-talet känt för låga hyror och billig kollektivtrafik. De senaste decennierna har bostadsbristen ökat liksom priserna för villor och bostadsrätter.

De levande centra som fanns i våra större bostadsområden dog ut i takt med satsningarna på stora köpcentra som också kräver tillgång till bil. Senare bostadsprojekt som Sofieberg, Norra utmarken, Brogård och Söndrums kyrkby har lägre andel hyresbostäder. Segregationen har snarast ökat. Miljö- och kollektivtrafiklösningar har inte haft tillräcklig prioritet vid planeringsbeslut, framförallt inte i de västra stadsdelarna.

Framtida utmaning

Våra bostadsområden måste anpassas till ett hållbart samhälle ekologiskt och socialt. Nya bostadsområden och förtätning av gamla områden bör präglas av ett ekologiskt byggande med effektiva lösningar för energi och uppvärmning, trafik, materialval, VA och sophantering. Alla nya hus ska vara så välisolerade att de kräver ett minimum av uppvärmning. Vissa tak- ytor bör användas för att tillvarata solenergi. Det befintliga bostadsbeståndet skall ses över systematiskt.

Elektromagnetisk strålning av skilda slag ökar ständigt i vår närmiljö. Det gäller inte minst den strålning som uppkommer kring sändare för mobiltelefoni men även vid användning av mobiltelefoner. Långtidseffekten på människa och miljö av sådan strålning är omstridd och kräver ytterligare forskning.

För att öka förståelsen och viljan till förändring krävs vidare en större delaktighet i samtalen om det framtida boendet i Halmstad. De boende måste involveras i förändringsarbetet om Halmstad ska kunna bli en hållbar stad.

Åtgärder under mandatperioden

Planeringsåtgärder:

- Utarbeta tydliga mål om andel bostäder med andra upplåtelseformer än egnahem i olika områden på Väster.
- Förtäta på Öster med i första hand bostadsrätter och egnahem.
- Gör Öster till ett kustnära område med gröna stråk ner till havet.
- Planera in nya industrier och logistikföretag m.m. söder och öster om E6.
- Utveckla Vilhelmsfält och Larsfrid i första hand som strandnära bostadsområden. Lägg handel och lättare industri nära järnvägen och E6 som en ”buffert” mot bostäder.
- Bebygg Tullkammarkajen med bostäder på ett sätt som förbinder Centrum, Öster och Väster.
- Gör Fylgiaparken mer tillgänglig och knyt samman Andersberg och Fyllinge.
- Prova nya trafiklösningar som ökar kollektivtrafikens andel av resandet.
- Undvik utspritt boende som genererar mycket trafik. Förtätning i centralorten och övriga tätorter prioriteras – utan att ge avkall på kravet på närhet till natur eller parker för rekreation.
- Verka för att kommersiell och kommunal service är väl tillgänglig för de boende.
- Skapa nya former för boendemedverkan i planeringsprocessen och stimulera samtal om uthålligt boende. Låt skolor och boendeföreningar få mer aktiv del i processen.

Miljö- och energiåtgärder:

- Gör en kartläggning av samtliga bostadsområden i Halmstad från miljösynpunkt (energi, uppvärmning, kollektivtrafik, service) och föreslå åtgärder.
- Vid nybyggnation, satsa på lågenergihus/passivhus och lösningar med förnybara energikällor. Bygg med högre krav än byggnorm.
- Utarbeta klimatdeklarationer över byggnaders klimatpåverkan under livslängd (energiförbrukning, utsläpp av växthusgaser m.m.).
- Prova möjligheten att utnyttja solenergi vid all ny- och ombyggnation.
- Utöka energirådgivningen.
- Ge HFAB ägardirektiv om att vara föregångare i hållbart byggande vid ny- och ombyggnation.
- Planera för effektiv källsortering och hämtning av avfall i alla bostadsområden.
- Tillämpa försiktighetsprincipen vid placering av mobilsändare och liknande utrustning som kan ge upphov till skadlig strålning. Följ noga utvecklingen av kunskapen om den elektromagnetiska strålningens hälsoeffekter.

Särskilda åtgärder för energi och uppvärmning i befintliga fastigheter (kommunens och HFAB:s):

- Genomför besparingsåtgärder i befintliga byggnader.
- Ta fram prioriterade åtgärdslistor över sparobjekt med sparmål.
- Följ upp genomförda energideklarationer.
- Fortsätt satsningarna på fjärrvärme för uppvärmning av bostäder. Där detta inte är möjligt bör biobränslen eller andra alternativa energikällor användas.

6. Rekreation och biologisk mångfald

Vision: Myllrande natur inpå knuten

Alla invånare har tillgång till grönska i närheten av huset där de bor och har möjlighet att till fots eller per cykel ta sig ut till större naturområden såsom skogen och stranden. Stadens parker och grönområden erbjuder avkopplande miljöer och arenor för samvaro och spontanidrott för alla åldrar samt rymmer viktiga gång- och cykelstråk. Våra stränder är tillgängliga för alla, med friskt badvatten och välskötta badplatser. Kommunen bedriver aktiv naturvård, bl.a. genom att vissa områden sköts med slätter och bete för bevarande av den gamla ängs- och hagmarksfloran.

Naturupplevelser stärker människors vilja att värna naturen. Här läggs också grunden för ett bredare miljöengagemang. Tillgång till grönska i närområdet och vistelse i naturen har en stor och underskattad betydelse för vår hälsa. Särskild vikt ska läggas vid att ge barnen rika naturupplevelser. Våra tätorter hyser en förvånansvärt hög biologisk mångfald, och denna måste värnas och utvecklas.

Redan i Ekohandlingsplanen 2004-2007 var målet att invånarna i Halmstad ska ha naturområde inom 500 meter från sin bostad. Målet upprepas i den nyligen antagna naturvårdsplanen, "Halmstads gröna värden". Idag uppfylls det för endast drygt hälften av invånarna i kommunen. Närheten till naturområden är dessutom ojämnt fördelat. Tillgången är god i de västra stadsdelarna, men sämre i de östra. Mindre samhällen i jordbrukslandskapet såsom Trönninge, Eldsberga och Getinge har ännu sämre tillgång.

Vi föreslår att man planerar så att alla med lätthet (inom 500 m) ska nå åtminstone ett parkområde från sin bostad och att parkerna kopplas samman så att de leder ut till större naturområden som skogen och stranden. Då kan befolkningen till fots eller cykel ta sig ut i naturen i en grön och avkopplande miljö. Sådana sammanhängande grönområden bidrar också till den biologiska mångfalden då den möjliggör spridning av både växter och djur. Det räcker inte med alléer och andra gröna ytor i trafikmiljöer, utan grönstråken ska ha ett värde att vistas i.

Förtätning av staden och tätorterna kan medföra att grönområden försvinner, samtidigt som fler bosätter sig i området. En förtätning av staden är positiv från transportsynpunkt, men behovet av park- och grönområden måste tillgodoses.

Skyddet för naturen och miljön bör stärkas i planeringsprocessen. I dag krävs miljökonsekvensbeskrivningar när detaljplaner bedöms innebära betydande miljöpåverkan. Detaljplanerna bör innehålla krav angående påverkan på mark, vatten, lokalklimat, biotoper och landskapsbild för alla projekt, i synnerhet när det gäller förtätning av tätorterna. När grönområden måste tas i anspråk bör kompensationsåtgärder krävas. Känsligt växt- och djurliv ska visas särskild hänsyn vid nyexploatering.

I synnerhet vid kusterna finns ett högt tryck på byggnation, samtidigt som stränderna har ett stort värde för rekreation och för den biologiska mångfalden. Ny lagstiftning har överfört ansvaret för strandskyddet på kommunerna. Det är viktigt att kommunen är mycket restriktiv med dispenser så att våra stränder kan fortsätta att bjuda allmänheten på fina naturupplevelser.

Skolan och förskolan bör ge eleverna såväl naturupplevelser som kunskaper om naturen och miljön. Detta bör ske både genom särskilt anordnade utflykter och genom en upprustning av elevernas vardagsmiljö, dvs. skolgårdarna måste bli grönnare. Utbyggnad av en skola får inte

ske på bekostnad av skolgården om inte denna sedan tidigare varit mycket väl tilltagen. I förskolan är det väsentligt att barnen dagligen vistas ute året runt. För ökad miljöförståelse bland skolelever se även kap. 9.

Det bör skapas fler naturliga mötesplatser för alla åldrar av den typ som tillkommit på senare tid, t ex Sinnenas promenad längs Nissan, spontanidrottsplatsen på Andersberg och den nya Linnéparken. Fler lockande platser för spontan fysisk aktivitet, lek eller samvaro behövs i människors närområde, för dem som inte har pengar, lust eller möjlighet att träna i en idrottsförening. En fysiskt och socialt aktiv fritid grundlägger en positiv livsstil och har stor betydelse för folkhälsan.

Åtgärder under mandatperioden

- Översiktsplanera så att kravet på närnatur tillgodoses och eftersträva att skapa gröna korridorer som leder ut till större naturområden.
- Stärk kravet på miljökonsekvensbeskrivningar i olika planer med avseende på naturvärden för rekreation och biologisk mångfald och kräv kompensation för negativa ingrepp.
- Stor restriktivitet ska iakttas när det gäller att meddela strandskyddsdispenser vid sjöar och vattendrag. Ingen ny byggnation får ske längs havskusten inom strandskyddat område.
- Gör naturen tillgänglig för fler genom att inrätta kollektivtrafik till naturområden med höga rekreativvärden, t.ex. helgtrafik från centrum och bostadsområden till populära grönområden och badplatser.
- Gör en översyn av skolgårdarna och en plan för att göra dem grönnare och mer stimulerande att vistas på.
- Se till att principerna och förslagen i kommunens naturvårdsplan "Halmstads gröna värden" omsätts i praktiken vid planering och medelstildelning.
- Gör Aleskogen till naturreservat.



Temalekplats i Andersbergsparken

Foto Annika Hansson

7. Avfall, vatten och avlopp

Vision: Effektivt kretslopp och gott kranvatten

Samhällets avfall har omvandlats från ett problem till en tillgång. Vi tar vara på möjligheten att använda avfallet från livsmedelsindustri, hushåll och restauranger för gasproduktion till drivmedel för kommunens fordon och som gödningsmedel.

Kretsloppen är såpass befriade från skadliga ämnen att avloppsslammet från våra reningsverk, efter rötning, obehindrat kan användas som jordförbättringsmedel på åkermark.

Kommuninnevärnarnas dricksvattenförsörjning är långsiktigt tryggad. Våra sjöar uppvisar en ekologisk mångfald och kustvattnet är så bra att varje meter av vår kuststräcka är badbar.

Samhället producerar avfall i ständigt ökande mängd. Halmstad kommuns hantering av sopor är uppbyggt kring förbränning och utvinning av värme och el. Härigenom har förbrukningen av fossila bränslen minskat, och samtidigt produceras lokal el.

Däremot uppnår kommunen inte det nationella mål som anger att 35 procent av matavfallet ska undergå biologisk behandling senast 2010 (f.n. endast cirka 2 procent). Kommunens insamling är inte anpassad för en mer utvecklad källsortering. Dagens avfallstaxa stimulerar inte heller hushållen till ökad sortering.

Gott dricksvatten och en effektiv och miljöriktig avfallshantering bidrar till kommunens attraktionskraft. Systemlösningar av olika slag blir allt mer tekniskt sofistikerade och dyra, och miljökraven skärps. En enskild kommun får allt svårare att själv bygga upp kompletta system inom varje delområde och finansiera dessa. Halland blir fr.o.m. 2012 en egen region med ökat självstyre – Region Halland. Vi vill att kommunerna inom regionen samverkar och specialiserar sig på olika delar. Här kan bland annat frågan om regional samverkan kring framtida kapacitet för avfallsförbränning bli aktuell.

Hälso- och miljörisiker med avfallsförbränning och avloppshantering

Vid avfallsförbränning bildas giftiga ämnen, t.ex. dioxiner, bensfuraner och PCB. Avfallsförbränningsanläggningen har villkor om rökgasrening och provtagning av bl.a. tungmetaller och klorerade kolväten i rökgaser. Fördelen med en stor förbränningsanläggning där man omvandlar sopor till fjärrvärme är att den ersätter många små anläggningar utan rening av rökgaserna, vilket sannolikt lett till totalt sett mindre utsläpp av giftiga ämnen. Detta ska inte hindra oss från att ytterligare minska utsläppen.

Till avloppsreningsverken förs miljögifter från industri, hushåll och via dagvattnet även från trafiken och långväga luftföroreningar. Tungmetaller hamnar i avloppsvattnet och ackumuleras i slammet från reningsverken. På senare tid har även avloppsvattnets innehåll av läkemedel uppmärksamats. Slammet är en värdefull resurs för odling med hänsyn till dess höga innehåll av närings- och mullämnen. Men denna användning omöjliggörs om slammets giftinnehåll är för högt. Vissa ämnen kan då föras vidare till livsmedel.

Genom en organiserad insamling av farligt avfall från hushållen bör de mängder som hålls direkt i avloppen minska avsevärt. Återkommande informationsinsatser är nödvändiga. Industrins utsläpp bör kartläggas och renas vid källan. Kommunens avloppsslam bör certifieras för att kunna användas som jordförbättringsmedel inom jordbruket. Målet är ett slam som är tillfredställande giftfritt.

Åtgärder under mandatperioden

Vi vill effektivt utnyttja avfallet som resurs – återbruk/återvinning – genom att:

- ha en fortsatt hög ambition vad gäller materialåtervinning och energiutvinning,
- utsortera matavfall för produktion av biogas och gödningsmedel,
- avfallstaxan utformas så att källsortering stimuleras,
- Västra strandens reningsverk utnyttjas optimalt för biogasproduktion till kommunens och bolagens bilparker,
- 90 procent av kommunens och bolagens fordon drivs år 2020 med biogas. Övergången påbörjas snarast,
- förutsättningarna för regional samverkan om biogasproduktion undersöks.

Vi vill öka takten i avgiftningen av kretsloppet genom att:

- utveckla nya metoder och ny teknik för insamling av farligt avfall,
- kartlägga giftiga industriutsläpp och skärpa kraven på internrening,
- intensifiera informationen gentemot hushållen och tillsynen av verksamhetsutövarna,
- utveckla tekniken för rening av avloppsvatten och få rötslammet godkänt som gödningsmedel.

Vi vill minska mängden deponerat avfall genom att:

- anlägga en ny modern sorteringsanläggning/deponi som ersätter Skedaladeponin - i regional samverkan,
- biologiskt behandla 80 procent av allt rötbart material,
- stimulera villaägare att kompostera trädgårdsavfall.

Vi vill stärka den tekniska infrastrukturen genom att:

- skapa en regional organisation inom avfalls-, VA- och energiområdet,
- initiera ett utvecklingssamarbete med näringslivet och högskolorna inom regionen,
- medverka till att nya arbetstillfällen skapas inom miljöindustrin,
- bygga ut den lokala infrastrukturen inom avfalls-, VA- och energiområdena.

Vi vill säkra tillgången på bra dricksvatten genom att:

- säkra skyddsområdena kring befintliga och nya vattentäkter,
- öka kapaciteten för grundvattenuttag och distribution så att vi når en betryggande försörjning och säkerhet.

Vi vill minska kväveläckaget till Laholmsbukten genom att:

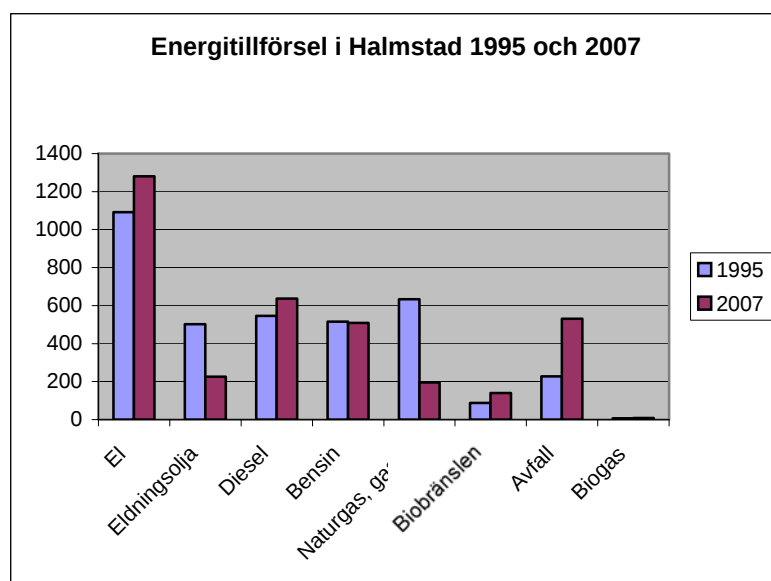
- fortsätta utbyggnaden av våtmarkssystemet,
- återuppta kontrollmätningen av vattnet utmed kustlinjen,
- rötresterna har sådan kvalitet att de kan ersätta konstgödning på livsmedelsproducerande mark,
- använda renat avloppsvatten för bevattning/gödning – utom på mark för livsmedelsproduktion.

8. Energi – produktion och användning

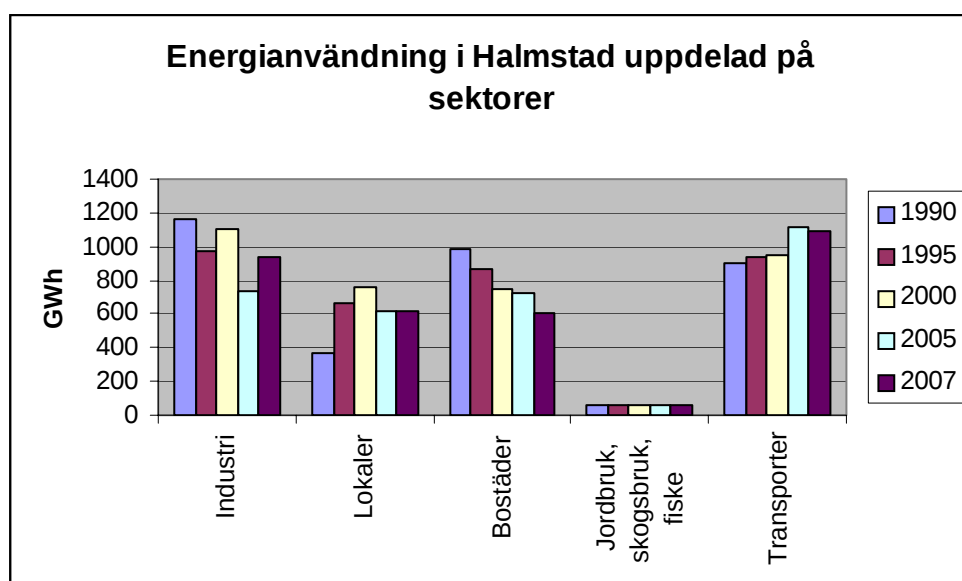
Vision: Vi blir mer än självförsörjande på energi

Kommunen har en säker och uthållig energiförsörjning som bygger på förnybara källor. Vi når målet genom att minska energianvändningen genom effektivisering, ställa om till lämpligare energislag och bygga upp förnybar energiproduktion. Vi kombinerar en utfasning av fossila bränslen med en reducering av elanvändningen.

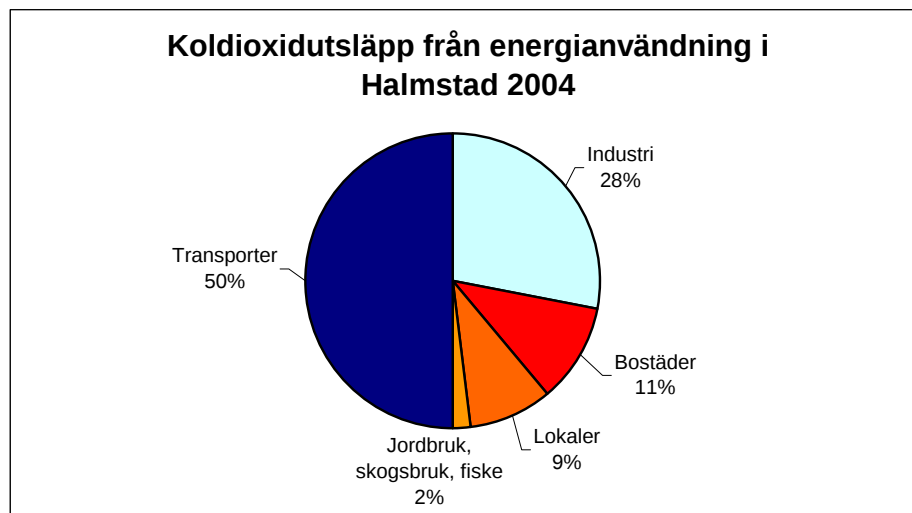
Energianvändning



Den totala energitillförseln var år 1995 3608 GWh och år 2007 3536 GWh, dvs. ungefär oförändrad. Förskjutningar har dock skett så att andelen fossila bränslen mellan 1995 och 2007 har minskat från 61 till 44 procent. Andelen olja och naturgas har minskat kraftigt, medan bensin och diesel har ökat på grund av trafikens ökning, vilket framgår av följande diagram:



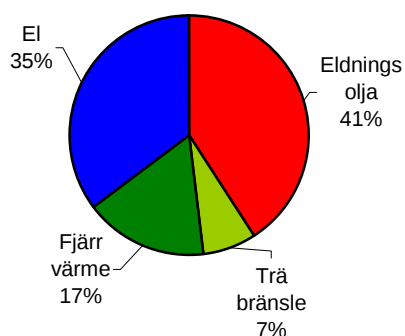
Energisektorns klimatpåverkan visas av följande diagram:



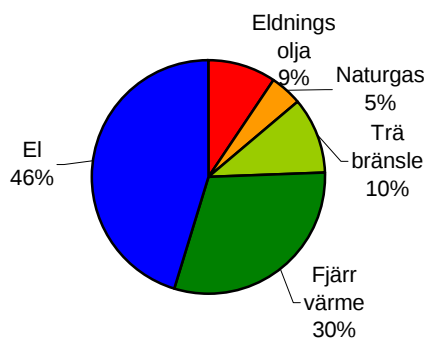
Transportsektorn står för en mycket stor del av den fossila energianvändningen. Vi måste vända den utvecklingen genom minskad bilanvändning, effektivisering och produktion av förnybara drivmedel.

Inom bostadssektorn har skett stora förändringar av energisituationen under de senaste 20 åren. Oljeförbrukningen har minskat kraftigt medan övriga energislag ökat. Den totala energiförbrukningen har minskat:

Energianvändning inom bostadssektorn i Halmstad 1990 totalt (985 GWh)



Energianvändning inom bostadssektorn i Halmstad 2004 (totalt 767 GWh)



Bostadssektorn uppvisar således en positiv utveckling, men mer kan göras. Fjärrvärmen är den uthålliga tätortens uppvärmningsform och ger samtidigt förutsättningar för effektiv elproduktion. År 2007 producerades 549 GWh fjärrvärme i Halmstad vilket är en ökning med nästan 140 procent sedan 1990. Den ökade produktionen har främst skett med hjälp av ökad mängd avfall och flis. Fjärrvärmen är idag utbyggd i stora delar av Halmstads centralort, men saknas huvudsakligen i övriga delar av kommunen.

Energiproduktion

Inom Halmstad kommun producerades 2004 cirka 150 GWh el med vattenkraft, vindkraft och kraftvärme vilket motsvarar ca 12 procent av det totala elbehovet. 90 GWh kom från vattenkraft och 55 GWh från elproduktion vid avfallsvärmeverket Kristinehed. Cirka 2 GWh el produceras med biogas som energikälla vid Västra strandens avloppsreningsverk (1 GWh = 1000 MWh).

I Halmstad kommun fanns det år 2008 nio vindkraftverk med en samlad installerad effekt på drygt 5 MW och en årsproduktionen på endast cirka 9,5 GWh (jämför hela Halland 110 verk och 147 GWh). Halmstad har geografiska förhållanden som möjliggör en väsentligt mycket större vindkraftproduktion. Vi måste utnyttja detta.

Halmstad har hög kapacitet för avfallsförbränning, men delar av denna kapacitet täcks med relativt gammal utrustning. Ny kapacitet inom avfallsförbränning måste både bygga på att det finns god avsättning för energin och på långsiktig tillgång på sådant avfall som inte kan behandlas på effektivare sätt än genom förbränning.

Ett mål bör vara att framställa mer el än vad som förbrukas inom kommunen - även utan att räkna med havsbaserad vindkraft, som har en mycket stor potential.

Energieffektivisering

Halland är befolkningstätt och möjligheten att effektivisera energisystemet genom regional samverkan är stor. Detta förhållande måste utnyttjas. Lämpliga områden för samverkan är fjärrvärme (produktion och distribution) och biogas (råvaror, produktionsanläggningar). Energiförbrukningen i våra bostäder är i dag alldeles för hög i förhållande till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt sunt. Detta måste ändras med olika metoder. Se vidare kapitel 5.

Åtgärder under mandatperioden

- Utbyggnad av fjärrvärme/närvärme ska förberedas/påbörjas i större tätorter.
- Fjärrvärme/närvärme ska tillhandahållas i kommunal regi. Taxan i Halmstad ska vara konkurrenskraftig i jämförelse med andra kommuner.
- Vid reningsverket Västra stranden satsas på kraftigt ökad gasproduktion genom användning av lågvärdig energi för uppvärmning av rötkammare samt tillförsel av externt rötbart material. En uppgraderingsanläggning byggs för framställning av fordonsbränsle. Kommunen bör medverka till att det byggs biogasanläggningar för jordbruksavfall m.m.
- Kommunen ska sträva efter att bli självförsörjande på elkraft, fr.a. genom utbyggnad av vindkraften. De bästa vindlägena finns på kust- och slättbygden, och dessa får inte uteslutas för uppförande av stora verk, t.ex längs E6 eller i industriområden. Kommunen ska, via bolag, engagera sig i vindkraftutbyggnaden.
- Solenergi bör utnyttjas för uppvärmning och elproduktion i ökande utsträckning.
- En ny energiplan ska upprättas. Denna ska innehålla flera strategiska ställningstaganden. Det gäller avfallsförbränningskapacitet, regionalt samarbete, fjärrvärmens utbyggnad, biogasens utbyggnad, solenergi och kommunens engagemang i vindkraft.

9. Information

Vision: Upplysta människor lever och handlar ansvarsfullt

Kunskapen om miljö- och klimathot samt åtgärder för att motverka eller minimera negativ miljöpåverkan sprids och omsätts i praktiken. Informationen från kommunen till medborgare och företag är god, med möjlighet till personlig rådgivning. Miljöhänsyn och kretsloppstänkande går som en grön tråd i all undervisning. Kommunen samarbetar med såväl Högskolan i Halmstad som andra kommuner med liknande förutsättningar för utbyte av kunskap och erfarenheter.

För närvarande pågår ett tidsbegränsat projekt med syfte att informera om klimatfrågorna. Det ingår i ett s.k. klimatinvesteringsprogram (Klimp) och pågår till och med 2011. Informationen om miljö och klimatfrågor är därför god, strukturerad och lätt tillgänglig på kommunens hemsida just nu. Den omfattar såväl fakta och länkar till andra hemsidor på området, som konkreta tips om vad man kan göra själv och idéer till miljöfrämjande verksamhet vid skolor. Dessutom erbjuder Konsument Halmstad energi- och klimatrådgivning, såväl personlig som föreläsningar. Även broschyrer med information och tips finns tillgängliga på bl.a. biblioteken. Företagen erbjuds inspirerande frukostmöten och föreläsningar. Men det finns en uppenbar risk att den goda informationen försämras efter 2011 när projektet avslutats och den tjänst och de resurser som ingår upphör.

Åtgärder under mandatperioden

- Den personliga miljö- och energirådgivningen fortsätter även efter 2011. Erfarenheter dras från utvärderingen av ovan nämnda projekt och de effektivaste sätten att nå ut med information till medborgare och företag.
- Kommunen gör en satsning på informationsträffar med tips om hur man blir en hållbar konsument. Informationsträffarna erbjuds olika grupper såsom villaföreningar, bostadsrättsföreningar, pensionärsföreningar m.fl. Detta ger också tillfällen för kommunen att lyssna på medborgarna.
- Naturskolan och dess verksamhet ska finnas kvar och blir en viktig resurs för skolans verksamhet ur ett 1-19-årsperspektiv.
- Utbildning och information ges till personal i syfte att öka intresse och engagemang hos såväl barn som vuxna.
- Stimulera och uppmuntra till att inom verksamheten utforma en miljöprofil.
- Kommunen hjälper till att skapa nätverk för företag om miljö- och klimatarbete.
- Kommunen tar initiativ till samarbete med Högskolan i Halmstad på miljö- och energiområdet.
- Halmstad kommun tar initiativ till erfarenhetsutbyte om miljö- och klimatarbete i den kommunala verksamheten med kommuner med liknande villkor.
- Kommunens eget inre miljöarbete måste samordnas betydligt bättre. En tjänst inrättas med uppgift att bevaka och hjälpa de olika förvaltningarna att arbeta med miljömålen.

10. Organisation och styrning

Vision: Fungerande demokrati ger ett bättre samhälle

Förslagen i denna plattform är inarbetade i kommunala styrdokument, följs upp årligen och genomförs kontinuerligt. Alla insatser, både planering och genomförande, sker under demokratisk medverkan.

Politiskt förändringsarbete handlar i hög grad om organisation. För genomförandet är tjänstemannaorganisationen viktig, men det är politikens uppgift att styra och följa upp. Alla styrdokument måste hållas uppdaterade.

Brist på uppföljning och på demokratisk insyn är två problem som kan hota genomförandet av vår vision. Att sätta upp mål utan att samtidigt sörja för en effektiv uppföljning och återkoppling är bortkastad energi. De folkvalda och allmänheten måste få tillgång till all relevant information. Detta gäller inte minst de kommunala bolagen, som är mycket viktiga aktörer i arbetet för en hållbar utveckling. Öppenhet är en förutsättning för framgång.

Organisation

Ett hot mot framgång för våra strävanden är bristande samordning inom områden som är kommunövergripande, exempelvis minskning av koldioxidutsläpp. Här har kommunstyrelsen ett stort ansvar. För att kunna fylla detta ansvar krävs en särskild *miljö- och klimatberedning* under kommunstyrelsen som bereder och samordnar ärenden åt kommunstyrelsen. Beredningen ska följa nämndernas och de kommunala bolagens arbete med de konkretiserade målen och samordna större kommunövergripande och strukturförändrande satsningar.

I flera avsnitt i detta dokument beskrivs hur vi vill samverka med Högskolan i Halmstad, företag och organisationer för att starta eller utveckla samarbeten, lära av varandra och öka takten i förändringsarbetet i riktning mot ett långsiktigt hållbart Halmstad. Vi föreslår att detta arbete organiseras via en återuppbyggd Agenda 21-funktion. Den ska, utifrån denna plattform, vara drivande i samverkansfrågor med det omgivande samhället, inte minst genom att stimulera till ökat deltagande från föreningslivet och enskilda.

Styrdokument

Energiplanen ska styra allt energiarbete i kommunen. Planens aktualitet omprövas varje mandatperiod och följs upp årligen.

Handlingsprogram för långsiktigt hållbara transportsystem är under utarbetande och anger trafikplaneringens inriktning samt hur trafikplaneringen kan utvecklas för att gynna en hållbar stadsutveckling.

Avfallsplanen är nyligen reviderad och består av ett flertal strategiska områden som berörda förvaltningar och bolag ska arbeta med. Planen aktualiseras varje mandatperiod.

Översiktsplanen är ett av de viktigaste styrinstrumenten för att skapa en långsiktigt hållbar kommun. Den anger markanvändningen för olika intresseområden och fastställer ramarna för den fysiska planeringen. Planen styr hur vi hushållar med marken och hur vi tillgodoser sam-

hållbara behov. Det finns förslag under i stort ett varje rubrik i denna plattform som är viktiga att arbeta in i planen.

Vindkraftsplanen bör fortlöpande revideras och utvecklas för att stimulera ett optimalt utnyttjande av vindenergin.

Halmstads gröna värden, kommunens naturvårdsplan, ska fortlöpande ligga till grund för den fysiska planeringen.

Det finns fler styrande dokument som är viktiga att utveckla och följa ur ett miljö- och energiperspektiv, där förslag i denna plattform utgör ett bra underlag för bedömning. Det gäller bl.a. *Riktlinjer för resor i tjänsten*, *Riktlinjer för tjänstefordon* och *Riktlinjer för upphandlingar och inköp*.

Åtgärder under mandatperioden

- Tillsätta en politisk grupp som under kommunstyrelsen initierar, bereder och samordnar ärenden inom områdena miljö, energi och klimat.
- Återuppbygga en Agenda 21-funktion, som samverkar med Högskolan i Halmstad, företag, organisationer och enskilda för att starta och utveckla samarbetsprojekt.
- Utarbeta en ny energiplan samt pröva planens aktualitet varje år.
- Revidera avfallsplanen 2011 i samverkan med Region Halland.
- Se till att åtgärder i energiplanen och avfallsplanen styr de kommunala nämndernas och bolagens arbete.
- Arbeta in plattformens övriga förslag i översiktsplanen.
- Bevaka och utveckla vindkraftsplanen.
- Utveckla och följa upp följande styrdokument: *Halmstads gröna värden*, *Riktlinjer för resor i tjänsten*, *Riktlinjer för tjänstefordon* och *Riktlinjer för upphandlingar och inköp*.



Hålla balansen och styra rätt

Följande personer har deltagit i arbetet med plattformen:

Benkt Högstedt (S, ordförande), benkt.hogstedt@ymed.halmstad.net

Leif Grenlund (S), leif.grenlund@telia.com

Annika Hansson (V), annika_micke@yahoo.se

Stig Johansson (S), stig.j@telia.com

Mats Lundkvist (S), mlt@telia.com

Peter Limme, Peter.Limme@wekUNET.se

Mariann Norell (V), mariann.norell@halmstad.se

Roger Orwén (MP), roger@orwenkonsulting.se

Bruno Toftgård (MP, sekreterare), bruno.toftgard@spray.se

Dokumentet har antagits av respektive partistyrrelse efter omfattande intern remissbehandling.



Fotografier om inte annat anges: Bruno Toftgård.

Tryckt på KOMAC april 2010.

**Rödgrön plattform för ett hållbart Halmstad
Miljö och energi
Mars 2010**



Tylön i lugnt väder



www.halmstad.sap.se



www.mp.se/halmstad



<http://halmstad.vansterpartiet.se/>